

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Эренлардин СЕС

РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№18 (1104) 3-май, арбе, 2023-йис. Газетдин са экз. кыммет киоокрай - 15 манат

АТК-дин заседание кыле фена

И йикъара Докъузпара райондин администрациядин заседанийрин залда муниципалитетдин Кьил Мегъамед Шамилован регъбервелик кваз МР «Докъузпара райондин» терроризмдин аксина кардик квай комиссиядин нубатдин гегъенш заседание кыле фена. Заседанидин карда жемиятдин хатасузвийлай райондин Къялин заместителвилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Марат Крымова, Россиядин МВД-дин «Ахтынский»МО-дин штабдин начальник Анвер Агъмедагъаева, Усугъчай хурун 37-нумрадин пожарный частунин руководитель Казим Бейтуева, погранзонадин векилди, хуьерин администрацийрин кылерин, райондин идарайрин ва тешкилатрин руководителри, АТК-дин комиссиядин членри, теклиф танвайбуру иштирака.

Заседание ачухуналди, Мегъамед Шамилова кьейдна, терроризмдин аксина чарасуз серенжемар къабулунин месэла важиблуди яз амукъзава. Ахпа ада заседанидин иштиракчияр йикъан къвалахдин повесткадихъ галаз танишарна. Сифтегъан месэладай гаф Россиядин МВД-дин «Ахтынский» МО-дин

штабдин начальник Анвар Агъмедагъаеваз гана. Ада майдин суварин йикъара жемиятдин хатасузвал таъминарунин рекъяй къабулзавай серенжемрикай сугъбетна. Адан гафаралди, абурув РД-дин кьенепатан крарин Министрдин приказ агакъна:

«Об обеспечении охраны общественного порядка и безопасности в период празднования майских праздников с 1-го и 9-го мая 2023 года» И приказдин бинедаллаз «Ахтынский»МО-динни махусеу приказ гъазурна, общественный кьайда хуьдай план тукъуьрна.

Райондин администрацияда мярекатар кыле тухудай чкаяр ва вахтар тайинарнава. Личный состав жемиятдин хатасузвал ва общественный кьайда таъминарун патал, Гъалибвилин йикъан сувар тухун патал тамам гъазурвиле ава», - вичин гафар эхирдал гъана А. Агъмедагъаева. Ахпа Миграгърин СОП-дин директор Шагъбуба Абасова «Комплекеный пландин истемипунрал амална, 2022-йисуз терроризмдин аксина тухванвай идеологидин къвалахдилай» гъахъ-гъисаб авуна. Мектебдин директордин гафаралди, мектебдин

квалахда важиблу терефрикай сад экстремизмдин аксина серенжемар къабудун я. И карда чи мектебдин коллективди къайдаяр хувзай тешикатрихь, диндин векилрихь галаз, яш тамам таханвайбурун инспекцидин векилрихь галаз датлана алакъяр хувза, гуьрушмишвилер тешиклзава. Шагъуба Абасова къейдна, 2022-йисуз мектебда гуьзчивал тешиклна, школадин дара-матдиз гьахъзавайбурун ахтармишна ачухзавай, мектебдин къаларив гвай сергъятарни гуьзчивилик кутунвай. Мектебда эвакуацидин схемаяр ва планар арадал гъана.

МКУ ЕИЦ-дин директор Алеся Лукмановади 2022-йисуз массовый информацидин телекоммуникацидин сетра чкланвай террориствили идеологидин аксина тухузвай серенжемрикай, «Интернет» къайдадик хьунин ва адан ери хъсанарун патал тухузвай квалахдикай суьгбетна. Ада лагъана, СМИ яшайишдин коммуникацидин важиблу такъат хьуналди, террориствили гьелекъяр къуинин информация къайдаяр хувзай органрив вахтунда агакъярун ва хатасузвал таъминарун важиблу я. Районда радикализмдин аксина серенжемар къабудун – им вилек кумаз гъавурдик кутунин квалах тухун я.

терроризмдин аксина къабулзавай серенжемрикай чна «Эренлардин сес» газетда, «Докъузпара район» МР-дин Администрацидин официальный сайтда, «Интернетдин» махсус сетда хабарар гузва. Заседанидин эхирда А. Агьмедагъаев САР-диз фенвайбурун, МТО-дин жергеяра авайбурун ва жаза чугуна хтайбурун гьакьиндайни рахана. Ахьтинбурун сигъяр тукьлурунин къайгъудикни чеб къвайдакай къейдна. Заседанидин эхирдай, адан иштиракчиъиз рекомендацияр гана. Абурун тереф, рейсавилелди сес гуналди, АТК-дин комиссидин вири членри хвена.

«Докъузпара район»

АТК-дин мярекатрикай,

Шагъуба ШАГЪБАЛАЕВ

«Самурский» милли парк тукьлурунин месэладай Къуруш хуьруьн агъалийрихь галаз гуьруьш хъана

Эхиримжи вахтара интернетдин ачулхуда Докъузпара райондин Къуруш хуьре «Самурский» нацпарк арадал гъунин гьакьиндай месэла гъязва. Ам арадал гъунин рекъай Россиядин Федерацидин П р а в и т е л ь с т в о д и н П о с т а н о в л е н и е а къуднавай (№1839, 25,12,2019) И месэладин гьакьиндай фалдай информацияр чапзавай, инге, и

муькъвара райондин Кьил Мегъамед Шамилован теклифдалди Къуруш хуьруьн агъалийрихь галаз гуьрушмишвал кыле фена. Гуьрушмиш хъана жемиятдин хатасузвилей райондин Кьилин заместитель Марат Крымова, Россиядин МВД-дин «Ахтынский» МО-дин начальник Эльдар Ибрагъимова, Къуруш хуьруьн кьил Тагъи Башрова иштиракна.

Мярекатда иштирак авун патал гьакьин райондин Кьили Дагъустандин Халкъдин Собранидин Комитетдин председатель ((жемятдин ва диндин къватларин, милли сиясатдин алакъярай) Фирудин Ражабоваз, ЧС-дин министрдин заместитель Джаруллагъ Маллаеваз, «Дагестанский» Госприродзаповедникдин директор Къурбан Куниеваз АГ и П-дай РД-дин къенепатан сиясатдин управленидин Уполномоченный Физули Гасаеваз ва Госреестрдин У п р а в л е н и д и н межмуниципальный отделдин пешекар-эксперт Зейнуллагъ Мирзахановаз теклифнавай.

Гуьрушдин кьилин месэла а месэла тир хьи, терек нацпарк «Самурскийдин» сергъятрик къурушвири ишлемишзавай чилер акат тавун. Идан гьакьиндай къейднавай чар хуьруьн агъалийри Сергей М е л и к о в а з →

видеообращение яз кхъенвай, арадал къевзвай арзадин патახай Владимир Путиннази хабар ганай. Амма икI ятлани, чкадин гьукумри са тамам бинени авачиз, чпI ишлемишиз хъайи чилер нацпроектдив вахгана. Къейдавунлазим яхъи, а чкайра кьурушвири, къазанжийрин рекъай авай са рехъ-малдарвал киле тухузвай.

Хуьруьн агъалийрик гъалаба ква, гила анра я вексер ягъиз, я малар хуьз тадач. Киле феи гуьрушда рахай хуьруьн агъалийри «Самурский»

нацпаркдин составдик чпин чилеркутун тавунин рекъай авай наразивал ачухдиз къейдна. хуьре МЧС-дин дарамат эцигдайла, арадал атай кардикайни лагъана: А дараматдин ханклар ядайла, къенвайбурун кларабрал расалмиш хъанай. Яргъалди рахунар хъайидалай кьулухъ Мегъамед Шамилова лагъана: «Чун умудла я, винидихъ тIвар кьунвай объект эцигдайла хъайи хъин месэляяр тикрар жедач. «Самурский» нацпаркдин гьакьиндай кьурушвири арадал къевзвай суаларни гана. Абуруз

райондин Кьил Мегъамед Шамилова, «Дагестанский» заповедникдин директор Къурбан Кунисва, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Фирудин Ражабова жавабар гана. Гуьруьшдин нетижайралди, къарар къабулна.

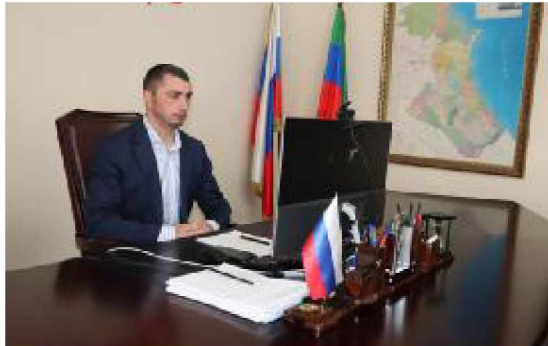
Ам авай месэла чирунал, адан бинсяр ахтармишунал ва нацпаркунин сергъятар дегишар авунал аватзава. Юридический рекъай и процедура яргъалди фидайди ва гъаф вахт къадайди я.

Шагъала ШАГЪБАЛАЕВ

Сергей Меликован регъбервилек кваз совещанидал важиблу месэляяр гъялна

И муьвара Докъузпара райондин Кьил Мегъамед Шамилова Дагъустандин Кьил Сергей Меликован регъбервилек кваз киле феи совещанида иштиракна. Ам вилек акъвазнавай важиблу месэляйриз талукъарнавайди тир. Совещанидал агъадихъ галай месэляйриз килигна: Дагъустанда «Национальная система пространственных данных» госпрограмма хиритI жезвай галар, туристический сезондиз гъазурвал акун, чи регионда чиликай хкудзавай менфяту шейр гъялуни тереф, куьчейра сиягъ хъанвай гъяванрин гуьзчивал алачир месэляяр.

Дагъустанда виреспубликадин субботник 29-апрелдиз тухунин план. «Субботникда вири агъалийрин кватарин иштиракчивал герек я, гъа нубатда аваз депутатрин ва исполнительный гьукумдин тешкилатрин. Къилин дикъет – обелискриз ва ватандин члехи даяедин иштиракчийрин суариз гун важиблу я», - къейдна Сергей Меликова. Республикадин сергъятра «Национальная система пространственных данных» программдин гьакьиндай РД-дин вице-премьер РД-дин чилин

ваэменидин алакъайрин рекъай министр Заур Эминова суьгъбетна. Малум тирвал, Дагъустан СКФО-дин субъектрин арада пространственный данныхин рекъай процессар автоматизация авунин терефда члехи потенциал авай пилотный регионрикай сад я. Муниципальный тешкилатрин сергъятрикай рахуналди, Заур Эминова дикъет а кардал желбна хъи, 761 муниципалитетрикай ЕПРН-диз 636-да сведенияяр ракъурнава. Идани 83,4 процент тешкизлава. Алай йисуз и къалурун 95 процентдив агакъарун чарасуз я. Умудла я хъи, чна и кваллах муьквал вахтар акалтарда», -

къейдна ведомстводин кьили. Дагъустанда туриствилин сезондиз гъазур хъунин ва туриствилин объектрай яшайиндин зирзибил акьудунин кваллахрикай совещанидал РД-дин халкъдин ва художественный сеняткарвилин, туризмдин рекъай министр Эмин Мерданова суьгъбетна. Адан гафаралди, алай вахтунда винидихъ къейднавай министрди «Эко –Тур 2023» проектдин сергъятра экологидин акцияяр киле тухузва. Иллаки вилек хкъладай ва герек чкайрал зирзибилдин контейнерар, урняяр эцигзава. Ада муниципалитетрин килерин рикелли хкана, туриствилин центряяр →

гуьзчивилик кутун, виридалайни вилик абур чарасуз тадаракралди таъминарун, къваларив гвай территорияр зирзибилдикай михи авун ва бытовой амукъаар къецез акъудун.

Совещанидал чилин къатарикай хкудзавай менфятлу затпарзини фикир ганвай. Къенин йикъалди чи регионда менфятлу умуми затлар хкуддин рекъай 192 лицензия кардик ква. Сергей Меликова региондин Правительстводиз законсуз а кардал машгълбурун аксина серенжемар къабулун къалурна.

Къейдна къанда, ахътинбурун аксина 5 агъзур манатдин жерме, физический лицойриз ва юридический лицойриз – 800 агъзурдалай са 1 миллион манатдин къадарда аваз жермеяр эцигнава. РД-дин ТФОМС-дин такъатар

ишлемишунин къайда ахтармишнавай нетижайрихъ галаз фондунин директордин везифаар тамамарзавай Халисат Зайпуллаева рахана. «2023-ийсуз Республика Дагъустандин ОМС-дин къурулушда 288 медицинадин тепкилат ава, абурукай са пай – хсусиятдинбуру я. Ахтармишунин нетижайри къалурна хъи, хсусиятдин клиникайриз госучрежденияр къачуз жедай къулайвилерикай (месэла, МРТ-дай КТ-дай) пулдин такъатар чара авунвай»...

Сергей Меликова Дагъустандин Правительстводиз Минздравдин вичин ведомстводик квай идарайрал тухузвай гуьзчивал, адан ери чирунин теклиф гана. Къуьейра сиягъ хъанвай гъайванрин месэла гъялзавай къвалахдин гъакъиндай Дагъустандин ветеринариядин Комитетдин

председатель Мегъамед Шамилова суьгъбетна. Адан гафаралди, алай вахтунда комитетди махсус рекъин карта тукъуьрнава. Стерилизоватна, виликдай чеб аваз хъайи чкайриз 644 киц дахгурна. Им 2022-ийсан рекъемдив гекъи гайла, къве сефердин артух я лагъай чла я.

Региондин Къили и месэладин важибдувал фикирда къуна, гъайванар къабулзавайбуруз питомникер эцигиз куьмекар гудайдакай къейдна. Сергей Меликова Махачкъаладин аэропортуниин сергъатар аваданламишунин темани арадал гъанвай. Дагъустандин Къили анин сергъатар Расул Гъамзатован шириар алай баннерралди тукъуьрунин теклиф гана.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

РФ-дин Армиядин жергейриз эвер ганвайбурун комиссидин заседание хъана

И мукъвара Докъузпара райондин администрациядин заседанийрин залда муниципалитетдин Къил Мегъамед Шамилован регъбервилик кваз призывной комиссидин заседание хъана. Адан карда Ахъцегъ, Докъузпара, Ругул районрин военком Рафик Мегъамедова, Россиядин МВД-дин «Ахъгънский» МО-дин начальник Эльдар Ибрагъимова, жемиятдин хатасузвилей райондин Къилин заместитель Марат Крымова, хуьерин администрацияйрин къилери, теклифнавайбуру ишгиракна.

Заседанидал военный комиссар Р. Мегъамедова суьгъбетна, 1-апрелдилай военный къулдугъдин гатфарин призыв эгечлазавайдакай чна хабар ганвай. Амма винидихъ къейднавай муниципалитетдай призывникер комиссиядиз атунин кар гзаф зайифди я.

Комиссарди хабар гана, бязи призывникри повесткаяр хъачунатлани, хиве авай буржидикай къил къакъудзава. Ада хуьерин чкайрай эвер ганвайбурун рекъемар чешнедиз гъана ва шумуд кас къенин йикъалди военкомдиз ерли атаначтла, къалурна. Р. Мегъамедова рикел хкана, Армиядин жергейриз эвер

ганвайбуру РФ-дин сергъятра къулдугъ къиле тухуда, СВО-дин зулузни абур рекъе твадач. Заседанидин сергъятра Мегъамед Шамилова хуьерин къилериз призывникрин, абурун диде-бубайрин арада гъавурдик кутунин къвалах тухун къалурна.

Армияди кай къил хкудзавай призывникер, закондин

кьайдаяр хуьзвай органрин кьулдугъчийрин кьаришмишвил аваз, военкомагъиз рекье тун чарасуз я. Заседанидин эхирдай Россиядин МВД-дин

«Ахгынский»МО-дин начальник Эльдар Ибрагьимова граждaнр жагъур кьувунин кьвалахдиллай гьейри, военком Р. Мегьмедова контрактдин бинедаллаз

кьулдугъ ийиз кланзавайбурузни военный комиссариатгъиз атул меслят кьалурна.

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

«Вахта Памяти» акция кьиле фена

27-апрелдиз Усугъчай хуьруьн «Гъалибвилдин паркуна» шад гьалара аваз чьехи гъалибвилдин 78 йисан сувариз талуьк яз митинг кьиле фена. Ам Ватан патал чнин чанар кьурбанд авур кьегьалар рикел хуьниз талуькарнавайди тир. Республикадин ватанпересвилдин «Вахта памятиди», акцияди хьиз, гегьенш сергьятар кьазва.

Шадвилдин мярекатра жегьилрин сиясатдай ва туризмдай отделдин начальникдин везифаяр тамамарзавай Имиржан Алискерова, муниципалитетдин медениятдин управленидин кьулдугъчийри ва волонтерри иштиракна. Акциядин иштиракчийри даяведа телеф хьайи кьагьриманриз хкажнавай

мемориалдал цуькверин клунчар эцигна. «Вахта памяти» акция тухун регимлу адетдиз элкъвенва, ам кьиле тухунин роль аьалтзавай несил ватанпересвилдин руьгьдаллаз тербияламишунин карда лап важиблу я.

«И» акциядин кьумекдалди чна жегьилриз чьехи бубайрин кьегьалвилерикай суьгьбетзава, абур фейи рехь гьыкьван четинди ва жавабдарди ятла чирзава», - кьейдна И. Алискерова.

ЧИ МУХБИР

Умуми республикадин субботникда иштиракчивал

29-апрелдиз Докъузпара районди вири республикада кьиле фейи михьвилер арадал гьунин ва сергьятар аваданламишунин рекьий субботникда иштиракна. Иштиракчийрин жергеяра хуьрерин администрацийрин работникар, медениятдин управленидин, здравоохраненидин работникар,

педколлективар ва гьакл саймаз тушир инсанар авай. Мярекатдин сергьятра зир-зибил кьвалт жезвай автомобилдин рекьерин кьерехар, общественный чкайрин участокар, жугьунар ва цлар михьна.

Михьвал тухунин рекьий махсус техникани кардик кутунвай. Гьар са тешкилатдин кьвачихь вичиз талуьк сергьятрин участок акалнавай. И юкьуз муниципалитетдин зегьметчи коллективрин кьумекдалди райондин хуьрерин гегьенш сергьятар кьайдадик кутаз алакьна, рекьерин кьерехра гьасил хьанвай зирзибил кьвалтна, гъалибвилдин суварар тешкилдай майданар кардик кутаз алакьна.

Райондин Кьил Мегьамед Шамилвани и субботникда иштиракна. Ада субботникдин вири иштиракчийриз сагърай лагьана. Михьвал хуьнин рекьий серенжемар мукьвал-мукьвал тешкилун кьалурна. Кьиле фейи субботникдин нетижайра райондин винел патан аьунар, суй гуьрчег хьанвайди кьатлуз жедай. Ам гатфарин гуьзел тьлебиатдин шартларив кьазвайди хьанвай!

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Урегулирование правового статуса отдельных категорий лиц, находящихся на территории Российской Федерации.

Уважаемые ГРАЖДАНЕ!!!

Миграционный пункт МО МВД России «Ахтынский информирует, что до 1 января 2025 года действует норма главы V111.1 Федерального закона от 31.05.2002 г. № 62-ФЗ «О гражданстве Российской Федерации», направленная на урегулирование правового статуса отдельных категорий лиц, находящихся на территории Российской Федерации.

Данный Федеральный закон предоставляет право приобрести гражданство Российской Федерации в порядке признания гражданам бывшего СССР, получившим до 1 июля 2002 года паспорт гражданина Российской Федерации, но у которых впоследствии не было определено наличие гражданства Российской Федерации и отсутствует иное гражданство.

Одним из документов, подтверждающих наличие у вышеуказанной категории лиц гражданства СССР в прошлом, может являться:

- Свидетельство о рождении, выданное органом записи актов гражданского состояния на территории СССР либо дипломатическим представительством или консульским учреждением СССР на территории иностранного государства;

- Соответствующие официальные данные полномочного органа, либо справка полномочного органа иного государства, входившего в состав СССР, об обмене паспорта гражданина СССР на документ лица без гражданства (в случае если свидетельство о рождении выдано органом иностранного государства);

- паспорт гражданина СССР (при наличии).

Данный Федеральный закон также направлен на урегулирование правового статуса

путем приема в гражданство Российской Федерации следующих категорий лиц, находящихся на территории Российской Федерации:

- граждан бывшего СССР, получивших паспорт гражданина Российской Федерации до 1 июля 2002 года, у которых впоследствии полномочным органом, ведающим делами о гражданстве, не было определено наличие гражданства Российской Федерации, имеющих гражданство иностранного государства, при условии отсутствия у них действительного документа, подтверждающего право на проживание в иностранном государстве;

- граждан бывшего СССР, прибывших в Российскую Федерацию для проживания до 1 ноября 2002 года, не приобретших гражданства Российской Федерации в установленном порядке, и их совершеннолетних и несовершеннолетних детей, если указанные лица не имеют гражданства иностранного государства и действительного документа, подтверждающего право на проживание в иностранном государстве.

Заявления о признании гражданином Российской Федерации и о приеме в гражданство Российской Федерации подаются заявителем лично в письменном виде на бланке установленной формы в территориальный орган МВД:

- по месту жительства или месту пребывания заявителя;

- по месту фактического проживания заявителя, при отсутствии у заявителя регистрации по месту жительства или месту пребывания.

В случае отсутствия у заявителя документа, удостоверяющего его личность, заявитель для

проведения мероприятий по установлению его личности, в рамках рассмотрения его заявления о признании гражданином Российской Федерации либо о приеме в гражданство Российской Федерации, представляет имеющиеся документы, содержащие его персональные данные.

К таким документам относятся: паспорт; свидетельство о рождении; документ, свидетельствующий о перемене фамилии, имени и (или) отчества либо иных персональных данных; документ о заключении (расторжении) брака; документ об образовании; военный билет; трудовая книжка; пенсионное удостоверение; водительское удостоверение; справка из мест лишения свободы об освобождении; иные документы, содержащие персональные данные заявителя.

Лицам с неурегулированным правовым статусом необходимо обратить внимание на срок действия указанных норм Федерального закона - до 1 января 2025 года.

Лица, подпадающие под действие главы VIII.1 «Урегулирование правового статуса отдельных категорий лиц, находящихся на территории Российской Федерации», не обратившиеся в период действия указанной главы с заявлением о признании гражданином РФ или о приеме в гражданство РФ, обязаны выехать из Российской Федерации. В случае неисполнения указанного требования, такие лица подлежат депортации.

Начальник миграционного пункта
МО МВД России «Ахтынский»
Э.З. Пашаева

СВО-дин иштиракчи Радик Нагметуллаев

рикел хуьдай турнир

30-апрелдиз Цийи Каракуьре хуьрун спорткомплексда 2006 ва адалай гугьгьунин йисара дидедиз хьайи жегьил пагьливанрин арада азаддиз кьуршахар кьунай турнир кьиле фена. И турнир СВО-дин иштиракчи Радик Нагметуллаеван кьегьалвал, жуьретлувал ва дирибашвал рикел хуьниз, аскервилин буржи намуслувиленди тамамаруниз, четин декьика арадал атайла, чанни кьурбадна, чи кьилел ислягь цав хуьниз, адан экуь ерияр рикел хуьниз талукьарнавай тир. Кье Радик Нагметуллаеван 40 йис тамам жедай. Амма акл хьанач. Адан куьруб, амма маналу уьмуьрдин экуь кьамат чи рикелера амуькьда.

Мидаим кьамат! Спортдин мярекатда райондин Кьилин заместитель Салигь Гьажимурадова, Радикан стха-Гьамидуллагь Нагметуллаева, жегьилрин сиясатдаай, туризмдай ва спортдай отделдин начальник Имиржан Алискерова, тренерри ва турнирдин спонсорри иштиракна. Салам гунин гафуна Салигь Гьажимурадова виридаз уьлкведин итижар хуьналди чанар кьурбад авур кьегьалрин виклеь крар рикел хуьниз эвер гана ва кватл хьанвайбуруз Чехи гьалибвилин 78 йисан сувар мубаракна. Азаддиз кьуршахар кьунин райондин кьенкьечивал патал кьиле фейи турнирда жуьреба-жуьре яшдин дережадай 80 аялди иштиракна.

Абур паталди дадлу хуьрекар ва чай хьун тешкилнавай. Приздин чкаяр кьазанмишай жегьил пагьливанриз талукь дережадин дипломар ва Нагметуллаеврин хизандин патай пулдин пишкешар гана. Турнир салот гуналди акьалтларна. Мярекатдин спонсорар яз гьакни райондин Администрация, Каракуьре хуьрун Администрация ва райондин Собранидин депутат Мидьад Сулейманов эчкьлнавай. Чна гьалибчяр, тренервилин штаб тебрикьзава, Квехь geleжегдин агалкьунар галаз хуьрай!

ЧИ МУХБИР

Чи юбилярар

Эдебиятдин сергьятда лишанлу жезва

Алай 2023-йис лезги эдебиятдин сергьятра хейлин важиблувакьийралди лишанлу жезва. Докьузпарадин члалан устари: Догьустандин халкьдин шаир Шагь-Эмир Мурадов дидедиз хьайидалай инхь (1913-1996) - 110 йис, лирик-шаир Шихнесир Кьафланов (1923-1993) - 100 йис, прозаик ва шаир Абдурагьман Кьурбалиев (1923-1996) - 100 йис, ватанперес шаир Нуреддин Шерифов (1883-1952) - 140 йис, Дагьустандин халкьдин писатель Гьаким Кьурбанан (1938) - 85 йис, Азиз Алеман (1938-2022) (Азиз Фагьуллаеван) - 85 йис, шаир ва публицист Мердали Жалилован (1943) - 80 йисарин юбиляр тамам хьун кьейдайвал я.

И лишанлу суварин йиквар кьиле гуьхун паталди медениятдин управленидин, образованидин управленидин кь уллу гь ч и й р и н н и ,

муаллимринни чпин пай кутун чарауз ва важиблу я. Лезги эдебият чпин рекьин тийидай члалан чешнейралди, художественный эсерралди девлетлу авур члалан устатдин ире акьалтзавай несил тербияламиш авунин рекьяй мягькем кьалхан тирди рикелай алудна виже кьведач. Кье абурукай, садан уьмуьрдин ва яратмишуьрин кьетленвилерикай рахаз кланзава чаз.

Нуреддин Шерифов (1883-1952)

Ватанперес шаир Нуреддин Шерифов 1883-йисуз Азербайжан Республикадин виликан Кьуба уезддин (гилан Кьусар район) Гуьндюзкеле хуьре дидедиз хьана. Адан буба Шериф-эфенди Самур округдин (гилан Докьузпара район) Миграгьрин хуьрйи тир. Ам арифдар ва алим хьиз кьунши хуьрерани хьсандиз чидай.

1877-йисуз урус пачагьдин колонизаторвилин сиясатдин акен бунтара иштиракун себеб хьана, Шериф-эфенди хизанарни галаз Кьуба уезддин Гуьндюзкеле хуьруь суьругьндиз ракуьрнай. Нуреддин аял вахтар гьа и хуьре фенай. Адан бубади ина мискиндин имамвиле, медресадин муаллимвиле кьвалахзава. Шаирдин сифтегьан биограф, алим Кьурбан Акимова кьейзавайвал, «тебиятди бубадин бажарагьдикай Нурединазни пай гана: дерин акул ва кьатлунар авай жегьилди бубадин гьилик клекьхин чирна, жуьреба-жуьре илимршвай сифтегьан чирвилер ва кьагьриманвилин терби кьачуна. Нуредина, яргьал Бахчисарай шегьердиз фена, муаллимвилин курсар клена ва вичи, бубади хьиз, муаллимвал авуна. Аял вахтарилай Нуреддин кьетлен хесетрин кас тир: адаз таб, пьелле, гьахьсузал даклан тир; клевавай касдиз куьмек гулай; кесибрин тереф хуьдай; авай гаф чинал лугьудай ва шиирралди рахадай» →

(Акимов Къ. Халкъ патал рикл кайи шаир» «Лезги газет» 2002-йис. 17-апрель). Квалинбуруз ва мукъва – кылирийз Нурединакай шаир ва машгур кас жедайди чизвай. Дагъриданни абур ягълмыш хъанач. Нуредина хуьре муаллимвални ийиз ва шпирарни кхъыз хъана. Авахтара муаллимвал ийиз квалхуьн четиндиз акъвазнавай, гъавилэй Н. Шерифова Бакудин нафтлагдин мяденра, Хачмаса, Яламадин балуггрин ветегайра фялевиле зегьмет члуьзва. Вич савалду нисан тирвилэй, Нуредин Шерифов хъсандиз дуьньядин укьуьл-цурудан гъавурда авай.

Ада Бакуда ва масанра инсафсуз хузынирин акина къарагъзавай фялеирин забостовкайра иштиракзава, абурун арада азвилин фикирар чукурузава, махлукъ гъа аямдин гъахъсуз общественный аякъайрин гъавурда твазва, зегьметчирийз, тупламши хъана, чпин бахтлу жележег патал жеггиниз эверзава:

Эй, лезги халкъар!

Чулав я чи къар.

Къуна гъиле лаш,

Къун яваш – яваш

Вилик экъечла!..

Шаирди са поэзиядин хци гафаралди ваъ, гъакл кардални пачагъдиз акси забостовкайра иштиракзава. ИкI, 1905-йисан гатфариз Яламадин ветегайрин хозаян Горбачеванни фялеирин арада зурба акъунар хъанай. А гьулгъулада Нуредин Шерифовани фялеирин патал алаз иштиракнай, адал запан хирерни хъанай. Адалай къулухъни Н. Шерифова инкъилабдин женгерин вилик жергейра аваз, зегьметчирийн тереф хуьзва. 1917-йисан Октябрдин инкъилаб Нуредина палдиз къабулна. Ада вичини Граждан дяведин гьерекатра, инкъилабчирийн патал алаз иштиракна. Азербайжанда Пшура гьукумат гъалиб хъайила, ада цийи уьмуьр туькуьрунин карда, кьве гыл къакъажна, зегьмет члуьзва. 1920-йисалай уьмуьрдин эхирдалди Н. Шерифова цийи гьукуматдин жуьреба-жуьре идарайра жавабдар къулугърал: кцлар райондин ВКП(б)-дин комитетдин сад лагъай секретарвиле Къуба уезддин исполкомдин заместителвиле, Кцлар райондин лезги члалалди акъатиз башламышай «Социализмдин темп»

газетдин редакторвиле ва маса кваллахар ийиз зегьмет члуьзва. Н. Шерифов машгур общественный деятелни тир. Къурбан Акимова къейдзавайвал, Нуредина Азербайжан ССР-дин ва ДАССРдин партиядинни гьукуматдин идарайрин члехи мярекатра ва межлисра иштиракна. ИкI, шаирдикай Азербайжандин компартиядин VI-Х лагъай съездин делегат, 1927-йисуз Аз. ЦИК-дин член, Закавказьедин Федерациядин комунистрин вири съездин делегат, Дагъустандин Сад лагъай орфографический конференциядин иштиракчи хъанай. Женгчи шаир Нуредин Шерифов 1952-йисуз рагьметдиз фена. Ам Кцлар шегьрдин сурара кучукнава.

Нуредин Шерифован яратмишунрин ирс келдайбуруз тамамвилелди агакънавач, Гьелелг чапдиз акъатнавайди рагьметлу шаир ва писатель Забит Ргъванова туькуьрай «Чигедин стIал» (Баку, 1966-й) гъевчи квалтал я. Ада яхчурулай артух члалар гъатнава. Пехъи фашистрин немсери бейхабардиз чи Ватандал вегъей сифте йикъара шаирди чи бубайрин къегъалвилер риклел хъуналди, вуж вуж ятла чирдай вахт атанвайди «Жегъил патриотриз» эсерда кьейдзава:

Виклгъ, кьейи бубайри чи

Са твар туна рагъ хъыз михъи.

Катран шараг кард хъыз жедя,

Майдан я кье – це имгиган!

Авур касдин баркалла кар,

Пис жергедик акагъад твар...!

Вичин явлалу уьмуьр зегьметчи

халкъдин, хайи ватандин рекъе эцигай

Нуредин Шерифован твар, адан крар, адан члалар хайи халкъдин риклелай алагъзавач. Шаирдин члалар чи школайра, педколледжра, вузра чирзава, алими абур ахтармишзава. Чехи устадин эсерри кьенни, адан вичин аямда хъиз ванзава.

Гажн ГАШАРОВ, филологиядин ильмирин кандидат,

ДГУ-дин профессор.

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдай акъатзава

Тешкилайди:
Докузгъара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:
Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Кылын редактор:
В.С. АГАМУРАДОВ

Хусеи корреспондентар:
Ц.Н. ШАГЪЭМИРОВА
Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка ийизвайди:
Н.Н. БЕЙТУЕВ

Газетдин индексар:
Зур йисан кьымет - 345 м.
Йисан кьымет - 690 м.

Чатдиз вахкай вахт: 13:00
Чатзавай вахт - 14:30

Тираж 480

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин деллирин дуьзелин паталай жесав авторри чпи сува. Макъалайриз рецензия гъувач ва абур элькьена вахъузвач. Мадни, чпин макъалайра дегъишвилер тунал, кылдер дегъишарунал рази тунир мухбиривай чна абур редакциядиз рагъур тавун тIалабзава.

*Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной службы
по надзору в сфере связи,
информационных технологий и
массовых коммуникаций по Респу-
блике Дагестан*

**Регистрационный
номер ПИ №ТУ5 - 00256
от 14 июня 2013 г.**

**Редакциядин,
издательствонин ва
типографиядин адрес:**

368750, Докузгъара
район, Усуьгъай хуьр,
тел.+7 (8722) 55-14-61
e-mail:
golos-erenlara@mail.ru
Чи сайн: www.erenlar.ru